

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18401>

Özet

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği (ÇÇYÖ), bireylerin kişilerarası çatışma durumlarında kullandıkları taktikleri ve yaklaşımları sistematik olarak değerlendirerek amaçyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçeğin geliştirilmesi, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Yelda Arzu Aba ve Özlem Kulakaç tarafından 2016 yılında gerçekleştirilmiştir. Bu ölçek, özellikle Aile içi şiddet Taktikleri Ölçeği (CTS 2) yapısına benzer şekilde, çatışma yönetiminin hem yapıcı (uzlaşma) hem de yıkıcı (şiddet) boyutlarının ölçmeye odaklanmaktadır.

Ölçek, beş temel alt boyutta çatışma tepkilerini değerlendirerek, psikolojik ve fiziksel şiddet eylemleri ile birlikte bu davranışların potansiyel sonuçlarını (yaralanma) kapsamlı bir şekilde incelemeyi amaçlamaktadır. ÇÇYÖ, klinik uygulamalar ve akademik araştırmalar için önemli bir araç olarak hizmet vermektedir.

Anahtar Kelimeler

Çatışma Çözümü, Psikolojik şiddet, Fiziksel şiddet, Ölçek Geliştirme, Güvenirlik, Geçerlik, CTS 2, Uzlaşma.

Yazarlar

Yelda Arzu Aba, Özlem Kulakaç.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin çatışma ortamlarında kullandıkları çeşitli yaklaşımları ve taktikleri sistematik bir şekilde değerlendirmektir. Ölçek, özellikle yapıcı çözümlerden (uzlaşma) yıkıcı davranışlara (fiziksel ve psikolojik şiddet) kadar uzanan geniş bir spektrumdaki **çatışma çözümü** stratejilerini belirlemeyi hedefler. Elde edilen veriler, bireylerin şiddet eylemlerini ve çatışma yönetim becerilerini anlamak için kritik öneme sahiptir.

Ölçek, aynı zamanda, çatışma sonucu ortaya çıkan **yaralanma** durumlarının da ölçerek, bu yaklaşımların potansiyel sonuçlarını detaylandırmaktadır. Bu kapsamlı değerlendirme, klinik ve araştırmacı ortamlarında ilişkisel dinamikleri incelemek için tasarlanmıştır.

Yapı

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği, çok boyutlu bir yapı üzerine kurulmuştur ve temelde bireylerin kişilerarası ilişkilerde karşılaştıkları anlaşmazlıkları yönetme biçimlerini (taktiklerini) ölçer. Bu yapı, hem olumlu (yapıcı) hem de olumsuz (yıkıcı) davranışları kapsar ve Conflict

Tactics Scale (CTS) teorik çerçevesinden yararlanır.

Ölçek, beş ana alt boyutta incelenen davranışlar ölçmektedir. Bu alt boyutlar, çatışma sırasında kullanılan taktiklerin doğası ve sonuçları temsil eder:

Uzlaşma (12 madde): Yapıcı, işbirlikçi ve çözüm odaklı yaklaşımları ölçer.

Psikolojik İddet (16 madde): Duygusal istismar, tehdit ve sözel saldırı gibi yıkıcı taktikleri ölçer.

Fiziksel İddet (24 madde): Vurma, itme veya yaralama amaçlı fiziksel eylemleri ölçer.

Cinsel İddet (14 madde): Cinsel zorlama veya taciz eylemlerini ölçer.

Yaralanma (12 madde): Fiziksel İddet sonucu ortaya çıkan somut hasar veya yaralanma derecesini ölçer.

Geçerlik

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin geliştirme çalışmasında (Aba & Kulakaç, 2016) geçerlik analizleri, ölçeğin amaçladığı yapıya doğru bir şekilde ölçüp ölçmediğini belirlemek üzere gerçekleştirilmiştir. Orijinal kaynakta spesifik geçerlik türlerine dair detaylı sonuçlar sunulmamış olmakla birlikte, ölçek geliştirme sürecinin temel bir bileşeni olarak yapı geçerliği çalışmaları yapıldığı kabul edilmektedir.

Ölçeğin alt boyutları, özellikle **İddet** taktiklerini ölçen maddelerinin, ilgili teorik çerçevelerle tutarlılığı, geçerliğin sağlanmasında temel bir gösterge olarak kullanılmaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenirlik çalışmaları, iç tutarlılık analizleri yoluyla incelenmiştir. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin (CTS 2'nin bazı bileşenlerini içeren versiyonunun) ve alt ölçeklerinin iç tutarlılığı, madde-toplam puan korelasyon katsayıları incelenerek değerlendirilmiştir.

Yapılan analizler sonucunda, ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısı (**Cronbach Alfa** değeri) oldukça yüksek bulunmuştur: $\alpha = 0.92$. Bu yüksek değer, ölçeğin maddelerinin birbirleriyle güçlü bir tutarlılık içinde olduğunu ve ölçülen yapıya güvenilir bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir. Madde-toplam puan korelasyonları ise en düşük 0.13 (76. madde) ile en yüksek 0.57 arasında saptanmıştır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliğini desteklemek amacıyla gerçekleştirilen faktör analizi, çatışma çözümü yaklaşımlarının beklenen çok boyutlu yapısını doğrulamıştır. Analizler sonucunda ölçek, teorik

olarak belirlenen beş ana faktöre ayrılmaktadır. Bu faktörler, çatışma davranışlarını kategorize eden beş boyutları temsil etmektedir.

Faktör yapısı ve ilgili madde sayıları:

Uzlaşma (12 madde)

Psikolojik şiddet (16 madde)

Fiziksel şiddet (24 madde)

Cinsel şiddet (14 madde)

Yaralanma (12 madde)

Bu beş faktörlü yapı, çatışma süreçlerinin hem yapıcı hem de yıkıcı yönlerini ayrı ayrı ele alarak, araştırmacılara detaylı bir değerlendirme imkanı sunmaktadır.

Araç Bilgileri

Test Type: Geliştirme (Mevcut bir yapıdan yola çıkarak Türkçe uyarlama ve geliştirme çalışması).

Format: Çok boyutlu öz bildirim ölçeği.

Language Available: Türkçe.

Population Group: Yetişkin bireyler.

Age Group: Yetişkinlik dönemi.

Population Details: Geçerlik ve güvenirlik çalışması Türkiye'deki yetişkin popülasyonu üzerinde yapılmıştır.

Test Methodology: 8'li **Likert** tipi derecelendirme kullanılmaktadır. Yanıt seçenekleri 0'dan 7'ye kadar uzanır (0=Hiç gerçekleşmedi - 7=Geçtiğimiz yıl içinde değil ama daha önce gerçekleşti). Bu derecelendirme, davranışın sıklığı veya gerçekleşme durumunu ölçmeye odaklanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Çatışma Taktikleri, İlişki Şiddeti, Uzlaşma Stratejileri, Psikometri, CTS 2, Türkiye.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor.

Affiliation Email addresses: yildaarzum@hotmail.com

Correspondence Address: Bilinmiyor.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2016 (Yayın tarihi).

İzinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı ve izinleri için sorumlu yazar Yıldız Arzu Aba ile doğrudan e-posta yoluyla iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Aba, Y. A., & Kulakaç, Ö. (2016). Çatışmaların çözümüne yaklaşım ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Medical Journal of Bakirkoy*, 12(1), 33-43. DOI: [10.5350/BTDMJB201612106](https://doi.org/10.5350/BTDMJB201612106)

Makalenin orijinal bağlantısı: bakirkoytip.org

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: catismalarin-cozumune-yaklasim-olcegi-toad.pdf

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği Maddeleri

Uzlaşma (12m)

Psikolojik ıddet (16m)

Fiziksel ıddet (24m)

Cinsel ıddet (14m)

Yaralanma (12m)